

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته علوم اقتصاد (گرایش نظری)

عنوان:

بررسی ارتباط واردات و تقاضای نیروی کار در بخش کشاورزی

استاد (اساتید) راهنما:

دکتر نظر دهمرده

تحقیق و نگارش:

صدیقه علیزاده

(این پایان نامه از حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه سیستان و بلوچستان بهره مند شده است)

خرداد ۱۳۹۳

بسمه تعالی

این پایان نامه با عنوان **بررسی ارتباط واردات و تقاضای نیروی کار در بخش کشاورزی** قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد **علوم اقتصادی** توسط دانشجو **صدیقه علیزاده** با راهنمایی استاد پایان نامه دکتر **نظر دهمرده** تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می باشد.

(نام و امضاء دانشجو)

صدیقه علیزاده

این پایان نامه واحد درسی شناخته می شود و در تاریخ توسط هیئت داوران بررسی و درجه به آن تعلق گرفت.

تاریخ

امضاء

نام و نام خانوادگی

استاد راهنما:

استاد راهنما:

استاد مشاور:

داور ۱:

داور ۲:

نماینده تحصیلات تکمیلی:

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب تعهد می‌کنم که مطالب مندرج در این پایان‌نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان‌نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است. کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می‌باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: صدیقه علیزاده

امضاء

تقدیم به:

تقدیم به خدایی که آفرید

جهان را، انسان را، عقل را، معرفت را، عشق را

و خدایی که بزرگترین امید و یاورم در لحظه لحظه زندگیم است

و تقدیم به کسانی که عشقشان را در وجودم دمید.

تقدیم به امام زمان ام

او که هیچ‌گاه ندیدمش اما غربت نگاهش را میشناسم و عطر سبز تنش که چون نسیم احساس تولدی دوباره در

وجود ناتوانم زنده می‌کند تا ابد با مشامم آشناست.

تقدیم با بوسه بر دستان پدرم

پدری که هر چه از خوبی‌های او بگویم باز هم کم می‌آورم

پدرم خورشیدی است که از روشنایی‌اش جان می‌گیرم، در ناامیدی‌ها نازم را می‌کشد و لبریز از شوق می‌شوم.

پدرم! به خود می‌بالم که تو را دارم و دنیا با همه بزرگیش مثل تو را ندارد.

و تقدیم به مادرم

مقدس‌ترین واژه در لغت‌نامه دلم

او که شوق زیبای نفس کشیدن و روح مهربان هستی، رنگ تمام شادی‌هایم و خریدار تمامی رنج‌ها و خستگی-

هایم است

تقدیم به خواهران و برادران عزیزم

همسفران مهربان زندگیم که با هم آغاز کردیم، در کنار هم آموختیم و به امید هم به آینده چشم می‌دوزیم.

قلبم لبریز از عشقشان و خوشبختی‌شان منتهای آرزوی من است.

سپاسگزاری

سپاس بیکران پروردگار یکتا را که هستی‌مان بخشید و به طریق علم و دانش رهنمونمان شد و به همنشینی رهروان علم و دانش مفتخرمان نمود و خوشه‌چینی از علم و معرفت را روزیمان ساخت. از استاد گرانقدرم جناب آقای دکتر نظر دهمرده نهایت سپاس و تشکر را به دلیل یاری‌ها و راهنمایی‌های ایشان دارم چرا که بدون راهنمایی‌های ایشان انجام این پایان‌نامه بسیار مشکل می‌نمود. و نیز از پدر و مادر عزیزم که همیشه در تمام مراحل زندگی همراه و غمخوارم بودند.

از کارشناس محترم گروه سرکار خانم گنجعلی به خاطر تمامی همکاری‌هایشان و نیز از استاد ارجمندم جناب آقای دکتر سعید ملک‌الساداتی و خانم دکتر ندا نفری، آقای احمد فصیحی، خانم زینب شاعری و از دوستان عزیزم خانم الهام صابری، مریم جفره، فهیمه عباسقلی‌پور، مرضیه مودی و ندا علمداری که در تمام طول تحصیل همراهم بودند تشکر و سپاس فراوان دارم.

چکیده:

این مطالعه با هدف بررسی ارتباط وارداتی که به بخش کشاورزی وارد می‌شود و تقاضای نیروی کار در بخش کشاورزی به تخمین توابع تقاضای نهاده‌های تولید و برآورد کشش‌های جانشینی (موری شیما و آلن اوزاوا) و قیمتی نهاده‌ها و همچنین بررسی ساختار تولید و هزینه در بخش کشاورزی پرداخته است. در تابع تولید کشاورزی سه نهاده نیروی کار، سرمایه و واردات لحاظ شده است و سایر نهاده‌ها با فرض تفکیک‌پذیری ضعیف از توابع تولید و هزینه حذف گردیده‌اند. روش مورد استفاده در این مطالعه روش هزینه بوده و برای این منظور تابع هزینه SNQ مورد استفاده قرار گرفته است. معادلات سهم هزینه برای هر یک از این سه نهاده به همراه تابع هزینه با استفاده از سیستم معادلات همزمان و روش 3SLS برآورد گردیده است. همچنین با توجه به شدت تحریم‌های اقتصادی در سال‌های اخیر، احساس نیاز به عکس‌العمل اقتصادی در مقابل تحریم و سایر موانع اقتصادی ایجاد می‌شود. بدین روی متغیر مجازی تحریم نیز به طور مستقیم و موثری وارد هر یک از این توابع تقاضا می‌شود. نتایج کشش جانشینی آلن-اوزاوا نشان می‌دهد که نیروی کار با سرمایه و واردات و نیز سرمایه با واردات، نهاده‌های جانشین می‌باشند. رابطه جانشینی بین سرمایه و واردات به طور نسبی قویتر است. نتایج کشش‌های قیمتی خودی و متقاطع تقاضا نشان می‌دهد که قدرمطلق کشش قیمتی تقاضا برای نهاده‌های نیروی کار و سرمایه بی‌کشش می‌باشند، اما مقدار کشش قیمتی واردات، از لحاظ قدرمطلق بیش از بقیه نهاده‌ها و با کشش است. همچنین نتایج کشش موری شیما نشان می‌دهد که به جز کشش متقاطع بین نسبت عوامل نیروی کار و سرمایه، کشش موری شیما بین بقیه عوامل بزرگتر از یک بوده و جانشینی قوی بین آنها وجود دارد. متغیر مجازی تحریم نیز اثر منفی و معنی داری بر تقاضای نیروی کار و سرمایه دارد.

کلمات کلیدی: واردات، سرمایه، نیروی کار، تحریم، سیستم معادلات همزمان، کشش جانشینی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	۱- فصل اول.....
۲	۱-۱- مقدمه.....
۲	۲-۱- بیان مسئله و سوالات تحقیق.....
۴	۳-۱- ضرورت انجام تحقیق.....
۵	۴-۱- اهداف تحقیق.....
۵	۵-۱- فرضیه‌های تحقیق.....
۶	۶-۱- کاربردهای تحقیق.....
۶	۷-۱- استفاده‌کنندگان از نتایج تحقیق.....
۶	۸-۱- نوآوری طرح.....
۶	۹-۱- روش انجام تحقیق.....
۷	۱۰-۱- روش جمع‌آوری اطلاعات و محدوده تحقیق.....
۷	۱۱-۱- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.....
۸	۱۲-۱- تعریف واژه‌ها و اصطلاحات تحقیق.....
۱۰	۲- فصل دوم:.....
۱۱	۱-۲- مقدمه.....
۱۱	۲-۲- عوامل تولید.....
۱۲	۱-۲-۲- واردات.....
۱۴	۲-۱-۲-۲- نقش و جایگاه واردات در اقتصاد کشور.....
۱۶	۲-۲-۲- تقاضای نیروی کار.....
۱۷	۱-۲-۲-۲- شناخت بازار کار کشور.....

۱۷ نرخ عمومی فعالیت..... ۱-۱-۲-۲-۲
۱۷ ضریب اشتغال..... ۲-۱-۲-۲-۲
۱۸ توزیع جمعیت شاغل بین بخش‌های اصلی فعالیت..... ۳-۱-۲-۲-۲
۱۸ تجارت بین‌الملل و تقاضای نیروی کار..... ۲-۲-۲-۲
۱۹ سرمایه..... ۳-۲-۲
۲۰ تکنولوژی..... ۴-۲-۲
۲۲ تحریم..... ۵-۲-۲
۲۲ تعریف تحریم..... ۱-۵-۲-۲
۲۳ انواع تحریم اقتصادی..... ۲-۵-۲-۲
۲۴ دلایل و اهداف تحریم اقتصادی..... ۳-۵-۲-۲
۲۵ بررسی تاریخی تحریم‌ها..... ۴-۵-۲-۲
۲۵ تاریخچه تحریم قبل از جنگ جهانی..... ۱-۴-۵-۲-۲
۲۶ تحریم‌ها پس از جنگ جهانی دوم..... ۲-۴-۵-۲-۲
۲۶ تاریخچه تحریم اقتصادی علیه ایران..... ۳-۴-۵-۲-۲
۲۷ نقش تحریم‌ها در تغییر رفتار دولت‌ها..... ۵-۵-۲-۲
۲۸ پیشینه تحقیق..... ۳-۲
۲۸ مطالعات خارجی..... ۱-۳-۲
۳۴ مطالعات داخلی..... ۲-۳-۲
۴۱ معرفی الگو..... ۴-۲
۴۲ خلاصه..... ۵-۲
۵۲ فصل سوم.....
۵۳ مقدمه..... ۱-۳
۵۳ روش‌های استخراج تابع تقاضا..... ۲-۳
۵۸ تعریف یک فرم تابع انعطاف‌پذیر..... ۳-۳
۵۷ تعریف یک تابع هزینه درجه دو نرمال واحد..... ۴-۳

۶۳ ساختارالگو	۵-۳
۶۵ تابع هزینه الگو	۳-۵-۱
۶۸ کشش‌ها	۳-۶
۶۸ کشش آلن اوزاوا	۳-۶-۱
۶۹ کشش متقاطع آلن	۳-۶-۱-۱
۶۹ کشش خودی آلن	۳-۶-۱-۲
۷۰ کشش جانشینی موریشیما	۳-۶-۲
۷۱ کشش قیمتی خودی و متقاطع تقاضا	۳-۶-۳
۷۲ معرفی متغیرهای مدل	۳-۷
۷۳ سیستم معادلات همزمان	۳-۸
۷۴ روش‌های برآورد سیستم معادلات همزمان	۳-۹-۱
۷۵ آزمون دیکی فولر تعمیم یافته	۳-۹
۷۶ روش حداقل مربعات سه مرحله‌ای	۳-۱۰
۷۷ آزمون والد	۳-۱۱
۷۹ خلاصه	۳-۱۲
۸۰ فصل چهارم	۴-
۸۱ مقدمه	۴-۱
۸۱ بررسی روند متغیرهای سری زمانی	۴-۲
۸۱ بررسی روند تولید و هزینه کل در دوره زمانی ۱۳۶۵-۱۳۹۰	۴-۲-۱
 روند هزینه هر یک از عوامل تولید بخش کشاورزی در جریان تولید طی دوره ۱۳۹۰-	
۸۲ ۱۳۶۵	
 روند تشکیل هزینه‌ای هر یک از عوامل تولید در جریان تولید طی دوره ۱۳۹۰-	
۸۳ ۱۳۶۵	
۸۴ روند مقدار هر یک از عوامل تولید در جریان تولید طی دوره ۱۳۶۵-۱۳۹۰	۴-۲-۴
۸۶ نتایج برآورد توابع هزینه به روش حداقل مربعات سه مرحله‌ای (3SLS)	۴-۳

۸۷ ۱-۳-۴ بررسی ایستایی متغیرها
۸۸ ۲-۳-۴ آزمون معنی‌داری سیستم معادلات
۹۲ ۳-۳-۴ نتایج آزمون محدودیت
۹۴ ۴-۳-۴ برآورد اریب آنتل
۹۵ ۴-۴-۴ برآورد و تفسیر کشش‌ها
۹۵ ۱-۴-۴ کشش جزئی خودی و جانشینی آلن اوزاوا
۹۶ ۲-۴-۴ کشش قیمتی خودی و متقاطع تقاضا
۹۷ ۳-۴-۴ کشش‌های جانشینی موری‌شیما (MSE)
۹۹ ۴-۴-۴ شاخص انحراف مقیاس اقتصادی و سهم هر یک از عوامل تولید
۱۰۱ ۵- فصل پنجم
۱۰۲ ۱-۵ مقدمه
۱۰۲ ۲-۵ یافته‌ها
۱۰۶ ۳-۵ پیشنهادات
۱۰۷ ۱-۳-۵ پیشنهادات برای مطالعات آتی
۱۰۷ ۴-۵ محدودیت‌های تحقیق
۱۰۸ ۶- منابع
۱۱۳ ۷- پیوست‌ها

فهرست جدول‌ها

عنوان جدول	صفحه
جدول ۴-۱. خصوصیات آماری تولید و هزینه کل (ارقام به میلیارد ریال).....	۸۱
جدول ۴-۲. خصوصیات آماری هزینه هر یک از عوامل تولید (ارقام به میلیارد ریال).....	۸۲
جدول ۴-۳. خلاصه خصوصیات آماری مولفه‌های کلیدی در مطالعه.....	۸۶
جدول ۴-۴. نتایج آزمون ریشه واحد.....	۸۷
جدول ۴-۵. آزمون معنی‌داری برآورد الگو به روش سیستم معادلات.....	۸۸
جدول ۴-۶. نتایج معادله سهم نیروی کار حاصل از الگوی 3SLS.....	۹۰
جدول ۴-۷. نتایج معادله سهم سرمایه حاصل از الگوی 3SLS.....	۹۱
جدول ۴-۸. خلاصه جهت تاثیر ضرایب بر عوامل، حاصل از الگوی 3SLS.....	۹۲
جدول ۴-۹. نتایج آزمون محدودیت.....	۹۴
جدول ۴-۱۰. نتایج برآورد کشش‌های خودی و جانشینی آلن اوزاوا.....	۹۶
جدول ۴-۱۱. نتایج برآورد کشش‌های قیمتی خودی و جانشینی تقاضا.....	۹۷
جدول ۴-۱۲. نتایج برآورد کشش‌های جانشینی موریشیما.....	۹۸
جدول ۴-۱۳. نتایج برآورد اثرات تغییر قیمت نهاده‌ها روی سهم هزینه‌ها.....	۹۸
جدول ۴-۱۴. نتایج شاخص انحراف مقیاس اقتصادی و تکنیکی.....	۹۹

فهرست شکل‌ها

عنوان شکل	شماره صفحه
شکل (۱-۴). روند تولید کل و هزینه کل.....	۸۲
شکل (۲-۴). روند سهم هزینه هر یک از عوامل تولید.....	۸۳
شکل (۳-۴). روند سهم هر یک از عوامل تولید در جریان تولید.....	۸۴
شکل (۴-۴). روند مقدار هر یک از عوامل تولید در جریان تولید.....	۸۵

فصل اول

مقدمه

در این فصل پس از تبیین مسئله، مفروضات، اهداف و سایر جوانب تحقیق داده خواهد شد. از آنجایی که وجود یک سری سوالات در ذهن محقق باعث انگیزه برای شروع کارش می‌باشد و تحت شرایطی در صدد پاسخ به سوالات خود بوده و فرضیاتی را در زمینه کار علمی خود مطرح می‌کند و با توجه به آن پیش‌فرض‌های آرایه شده، تحقیق خود را پی می‌گیرد، این پایان‌نامه نیز به دنبال بررسی ارتباط واردات و تقاضای نیروی کار در بخش کشاورزی ایران می‌باشد و با وارد کردن متغیر تحریم در مدل اثر این متغیر را نیز بر تقاضای نیروی کار مورد بررسی قرار می‌دهد. بدین منظور با استفاده از داده‌های سری زمانی ۱۳۶۵-۱۳۹۰ به برآورد تابع تقاضای نهاده‌های تولید می‌پردازد.

این فصل به بیان مواردی از جمله، مفاهیم، سوالات و مفروضات و اهداف تحقیق می‌پردازد.

۱-۲ بیان مسئله و سوالات تحقیق:

حضور در بازارهای جهانی و بهره‌گیری از مزیت‌های تجارت خارجی، راهگشای توسعه اقتصادی برای بسیاری از کشورهای در حال توسعه در چند دهه اخیر بوده است. در کشور ما به دلایل مختلف از جمله دسترسی آسان به منابع ارزی حاصل از صدور نفت خام، انحصار صدور نفت از سوی دولت و انجام بخش عمده تجارت خارجی به وسیله دولت و نیز انحصارهای وابسته به آن، بخش تجارت خارجی، متناسب با نیازها توسعه نیافته، در نتیجه مشکلات گوناگون پدید آمده است، بروز این مشکلات و تشدید احتمالی آنها به سبب کاهش درآمدهای ارزی حاصل از صدور نفت در آینده، باعث افزایش توجه مسئولان کشور به بخش بازرگانی شده است (توفیقی و محرابیان، ۱۳۸۱).

واردات به عنوان جزئی از تجارت در ساختار فعلی اقتصاد جهانی، نقش مهمی در تعیین استراتژی توسعه اقتصادی ایفا می‌نماید. این مقوله از یک طرف به عنوان یکی از عوامل موثر بر رشد و تولید ناخالص داخلی و از طرف دیگر، به عنوان یکی از اقلام مهم تراز پرداخت‌های هر کشور محسوب می‌شود. از این رو هر تغییر و تحولی که در واردات هر کشور رخ دهد در فرایند تولید، رشد و توسعه تاثیر بسزایی خواهد داشت. بعد از انقلاب واردات تحت الشعاع تحولات سیاسی و اقتصادی کشور و بازار جهانی نفت قرار گرفت (فرحبخش و

محرابیان، ۱۳۸۰، ۲۹). واقعیت این است که امروزه هر کشوری نیاز به واردات دارد و در دنیای امروز هیچ کشوری نمی تواند تمام نیازهایش را از تولید داخل تامین کند. اتفاقاً بزرگترین صادرکنندگان کالا خود از واردکننده های بزرگ هستند که نمونه آن ایالات متحده آمریکا است که در عین صادرات زیاد خود بزرگترین واردکننده نیز هست (رنجبر و همکاران، ۱۳۸۵).

با در نظر گرفتن اینکه واردات نقش کلیدی و تعیین کننده ای در سیاستها و خط مشی های کشور دارد، ارتباط آن با تقاضای نیروی کار که یکی از مؤلفه های موثر در اقتصاد کشور است بررسی می گردد. در خصوص تقاضای نیروی کار می توان بیان داشت که امروزه بیشتر کشورهای جهان با مشکل جذب جمعیت فعال در بازار کار به شکل بیکاری مواجه هستند. بیکاری نتیجه عدم تعادل بازار کار بوده که به طور عمده ناشی از فزونی عرضه بر تقاضای نیروی کار است و در مواردی هم به واسطه وقوع چرخه های اقتصادی، نیروی کار به طور کامل مورد استفاده قرار نمی گیرد. در هر دو صورت، اتخاذ سیاست های مناسب و شناخت عوامل موثر بر تقاضای نیروی کار که در این پژوهش واردات مورد توجه است برای دسترسی به اشتغال کامل یکی از ضرورت ها است. تاکنون برنامه ریزی های متعددی در زمینه افزایش فرصت های شغلی و ایجاد اشتغال صورت گرفته است اما فرصت های شغلی ایجاد شده پاسخگوی عرضه نیروی کار در اقتصاد ایران نیست و هنوز هم سهم زیادی از جمعیت فعال کشور در زمره افراد جویای کار قرار می گیرند (نصراصفهانی، ۱۳۸۸).

مسئله اشتغال به دلیل جوان بودن جمعیت کشور، به عنوان یکی از چالش های اساسی اقتصاد ایران به خوبی نمایان می سازد که در صورت عدم توجه کافی به آن، افزایش بیکاری پیامدهای نامطلوبی را در پی خواهد داشت (پدرام، ۱۳۸۷). بخش کشاورزی یکی از مهمترین بخش های اقتصادی است، که در فرآیند توسعه اقتصادی جایگاه خاصی دارد. از یک سو نزدیک به ۸۵ درصد شاغلان بخش کشاورزی در مناطق روستایی هستند، و از سوی دیگر، حدود ۵۰ درصد کل شاغلان مناطق روستایی در بخش کشاورزی مشغول به کار هستند. بنابراین، بخش کشاورزی نقش بسیار مهمی در ایجاد اشتغال برای روستائیان و جلوگیری از تسریع مهاجرت روستا به شهر دارد (امینی، ۱۳۷۸). بدین روی شناسایی عوامل موثر بر تقاضای نیروی کار که در این پژوهش عامل واردات مورد توجه است در بخش کشاورزی از اهمیت فراوانی برخوردار می باشد.

به منظور بررسی ارتباط واردات^۱ و تقاضای نیروی کار، با توجه به نقشی که واردات در ساختار تولید اقتصاد ایران ایفا میکند، در این مطالعه سعی می‌شود که تقاضای واردات به عنوان یکی از عوامل تولید در کنار سایر عوامل تولید (سرمایه، نیروی کار) در سیستم اقتصادی برآورد شود. روش مورد استفاده در این پژوهش روش هزینه است، بدین گونه که ابتدا سهم‌های هزینه هر یک از سه نهاده تولید به صورت سیستمی مبتنی بر روش هزینه و لم سفارد استخراج می‌شوند. سپس معادلات سهم با استفاده از آمارهای مربوط برای دوره ۱۳۹۰-۱۳۶۵ برآورد و کشش‌های قیمتی و جانشینی عوامل محاسبه می‌گردند. همچنین تاثیر تحریم‌های اقتصادی بر تقاضای نیروی کار نیز بدین صورت که متغیر مجازی تحریم وارد معادلات سهم هزینه می‌شود بررسی می‌گردد. با توجه به اینکه در سال‌های اخیر تحریم‌های تجاری و همچنین تحریم‌های وارداتی بر کشور ایران اعمال شده است و نیز بدین دلیل که تقاضای نیروی کار در ایران به واردات هم وابسته است و بخش قابل توجهی از واردات نیز کالاهای واسطه‌ای و مواد اولیه می‌باشد، لذا وارد نمودن واردات به عنوان یکی از متغیرهای مدل امری منطقی خواهد بود و این مطلب بررسی می‌شود که آیا علی‌رغم قدیمی بودن مسئله تحریم در کشور ایران توانسته است از بزرگترین فرصت ناشی از تحریم یعنی افزایش موانع واردات، در جهت ایجاد شرایط مناسب برای کارخانه‌ها و شرکت‌ها استفاده کند، که آنها بتوانند به استخدام نیروی کار بیشتری و به طبع آن به تولید بیشتری بپردازند. دوره‌ای که برای این متغیر تحریم در نظر گرفته شده است سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۰ است که دوره جدیدی از تحریم‌ها برای جمهوری اسلامی ایران شروع شده و این دوره نشان دهنده شدت تحریم است که شامل تحریم‌های تجاری نیز می‌شود.

۱- عوامل تولید (سرمایه و واردات) سبب افزایش تقاضای نیروی کار یا کاهش آن می‌شود؟

۲- تغییرات تکنیکی سبب افزایش سهم نیروی کار یا کاهش آن می‌شود؟

۳- آیا تحریم‌ها تاثیر معنی‌داری بر تقاضای نیروی کار دارد؟

۳-۱ ضرورت انجام تحقیق:

با در نظر گرفتن اینکه واردات نقش کلیدی و تعیین کننده‌ای در سیاست‌ها و خط مشی‌های کشور دارد، ارتباط آن را با تقاضای نیروی کار که یکی از مؤلفه‌های موثر در اقتصاد کشور است بررسی می‌کنیم. امروزه اشتغال و به طور کلی نیروی انسانی جایگاه خاصی در مسائل اقتصادی و به ویژه رشد و توسعه اقتصادی دارد و نیروی

^۱ منظور از واردات در این پژوهش وارداتی است که به بخش کشاورزی وارد شده است که داده‌های مربوط به آن از سایت fao جمع آوری گردیده. بنابراین در کلیه قسمت‌های مطالعه واردات همان واردات بخش کشاورزی است.

انسانی کانون توجه در بسیاری از تئوری‌ها و برنامه‌ریزی‌های توسعه و سیاست‌گذاری‌ها است. مسئله اشتغال به دلیل جوان بودن جمعیت کشور، به عنوان یکی از چالش‌های اساسی اقتصاد ایران به خوبی نمایان می‌سازد که در صورت عدم توجه کافی به آن، افزایش بیکاری پیامدهای نامطلوبی را در پی خواهد داشت. مهار بیکاری از اهداف اصلی سیاستگذاران است، لذا شناخت عوامل موثر بر عملکرد نامناسب اشتغال از جمله واردات در بخش‌های اقتصادی از اهمیت زیادی برخوردار است (پدرام، ۱۳۸۷). بیکاری علاوه بر اتلاف منابع انسانی، مسائل و مشکلات متعدد اقتصادی و اجتماعی را به همراه دارد. اقتصاد ایران به دلیل عرضه فراوان نیروی کار ناشی از نرخ بالای جمعیت در دهه اول انقلاب و عدم توانایی جذب آنها در فعالیت‌های کشور به شدت با مشکل بیکاری رو به روست. همچنین ظرفیت بخش‌های مختلف اقتصاد در ایجاد فرصت‌های شغلی محدود و یکی از عواملی که به نظر می‌رسد در ایجاد فرصت‌های شغلی و تقاضای نیروی کار تاثیر بگذارد واردات است. همچنین در این تحقیق با توجه به شدت تحریم‌های اقتصادی در سال‌های اخیر و احساس نیاز به عکس-العمل اقتصادی در مقابل تحریم، تاثیر تحریم نیز بر تقاضای نیروی کار مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۴-۱ اهداف تحقیق

بدون شک اهداف هر تحقیق آکادمیک و علمی تلاش برای شناخت نواقص و ارائه راهکار بمنظور رفع آن و تسهیل حرکت بسوی وضعیتی بهتر است. در این تحقیق تلاش می‌شود که با استفاده از توابع تقاضای نهاده-های تولید و کشش‌ها رابطه بین این نهاده‌ها بررسی شود. به طور کلی هدف این پژوهش بررسی ارتباط واردات و تقاضای نیروی کار با توجه به واردات بالای کشور و نیز پایین بودن سطح اشتغال و بیکاری بالای جامعه است. و اینکه آیا می‌توان رابطه معنی‌داری بین این متغیرها پیدا کرد. همچنین یکی از اهداف این مطالعه این است که تاثیر تحریم‌های اقتصادی را بر تقاضای نیروی کار مورد بررسی قرار دهد.

۵-۱ فرضیه‌های تحقیق

در تحقیق حاضر سعی بر آن است با توجه به سوالات مطرح شده، فرضیات زیر را با استفاده از اطلاعات داده-های آماری لازم آزمون نماید.

۱- بین واردات و تقاضای نیروی کار رابطه جانشینی برقرار است.

- ۲- بین موجودی سرمایه و تقاضای نیروی کار رابطه جانشینی برقرار است.
- ۳- تحریم‌ها در سال‌های اخیر، تاثیر معنی‌داری روی تقاضای نیروی کار گذاشته است.
- ۴- تغییرات تکنیکی سبب کاهش سهم نیروی کار می‌شود.

۱-۶ کاربردهای تحقیق:

از آنجایی که واردات نقش و جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد کشور دارد. یافتن رابطه معنی‌داری بین واردات و تقاضای نیروی کار می‌تواند کاربردهای ارزشمندی برای سیاست‌گذاران و مقامات اقتصادی کشور در جهت ارتقای وضعیت شغلی کشور داشته باشد.

و نیز با توجه به شدت گرفتن تحریم‌ها در سال‌های اخیر می‌تواند کاربردی در زمینه بیشتر شدن عکس‌العمل اقتصادی برنامه‌ریزان کشور به تحریم‌ها داشته باشد.

۱-۷ استفاده کنندگان از نتایج تحقیق:

استفاده کنندگان از نتایج تحقیق، محققان، دانشجویان، بنگاه‌های متقاضی نیروی کار و عرضه کننده آن و همچنین برنامه ریزان اقتصادی

۱-۸ نوآوری طرح :

نوآوری طرح در بررسی ارتباط واردات بخشی و تقاضای نیروی کار و همچنین وارد نمودن متغیر تحریم به طور مستقیم و موثری به مدل است. به گونه‌ای که واردات به عنوان یک نهاده وارد تابع تولید می‌شود و از یک تابع هزینه SNQ استفاده می‌شود که تغییرات تکنولوژی را نیز درونی می‌کند. در ایران مطالعه‌ای که اثر تحریم را بر تقاضای نیروی کار مورد بررسی قرار دهد صورت نگرفته است.

در ادامه به این پرداخته می‌شود که آیا ایران توانسته است از بزرگترین فرصت ناشی از تحریم، یعنی افزایش موانع واردات برای افزایش اشتغال استفاده کند.

۱-۹ روش انجام تحقیق:

این پژوهش نیز همچون مطالعات علمی دیگر از یک چارچوب کلی به شکل زیر تبعیت می‌کند:

۱- طرح مسئله

۲- تنظیم فرضیه

۳- جمع‌آوری و طبقه‌بندی اطلاعات و آمار و داده‌ها

۴- بررسی و تشخیص روابط علی- معلولی بین متغیرها

۵- تعیین اعتبار و نقد فرضیه‌ها

۶- بررسی تاثیر متغیرها

۷- تشریح نتایج و ارائه پیشنهادهای علمی و کاربردی

۱۰-۱ روش جمع‌آوری اطلاعات و محدوده تحقیق:

این تحقیق جامعه آماری بخش کشاورزی ایران را مورد مطالعه قرار می‌دهد و محدوده زمانی آن سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۶۵ است، که شامل ۲۶ سال می‌باشد و آمارها بصورت سالیانه و برآوردها بصورت سری زمانی است. داده‌های مورد استفاده در این تحقیق از سایت مرکز آمار ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سایت fao جمع‌آوری شده است. نرمال بودن داده‌ها با نرم افزار EViews مورد بررسی قرار گرفته است.

۱۱-۱ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:

تحلیل تقاضای نیروی کار که در این تحقیق با استفاده از تکنیک داده‌های سری زمانی انجام میشود به خودی خود دارای متغیرهای فراوانی است که در تحقیق حاضر در نظر گرفتن همه‌ی آنها مقدور نمی‌باشد. در این پژوهش از یک تابع تولید متقارن درجه دو که یک تابع انعطاف‌پذیر است استفاده می‌شود که از طریق همزادی این تابع تولید یک تابع هزینه معرفی می‌گردد به نام تابع هزینه انعطاف‌پذیر SNQ که به صورت زیر است:

$$C = \sum_j a_j w_j + \frac{1}{2} \sum_j \sum_i b_{j,i} \frac{w_j w_i}{\sum_j B_j w_j} + \sum_j \partial_j w_j t + \frac{1}{2} (\sum_j B_j w_j) \partial_{tt} t^2$$

و با استفاده از لم شفارد تابع تقاضای هر یک از عوامل تولید به صورت زیر به دست می‌آید.